

rajoč več let, je pred nekimi dnevi zapustil dolino solz. Gospodinja pri majhnih otrocih je leto in dan redila dva prešička, upaje si s tem kaj pomagati. Pride v vas črna vojska, vzame oba, prodá za zastane davke za 23 gold.; čez mesec bi se bila za 70 gold. lahko prodala. — Pomagaj si potem kmetič, ki veš, da nad teboj biva paša z 2000 gold. plače itd.“

O drenaži.

Spisal Fr. Kuralt.

V. Izpeljavanje drenaže.

(Konec.)

Po dovršenji jarkov počne se polaganje ceví. To delo je skoraj najvažnejše pri celi drenaži. Ako cevi niso dobro položene, lahko se zamašé ter drenaža nima potem nobene veljave. Ceví naj se položé poleg jarkov, ter se počnejo pokladati na najvišem mestu, da se voda lahko odteka in delo ne zaprečuje. Za polaganje ceví služi za to napravljena železna kljuka, katera se v cev vtakne in z njo cev na dno položi. Ko je položena prva cev, natakne se na kljuko druga ter se položi poleg prve cevke tako, da je stik (spah) popolnoma, namreč da ni nobene špranje med njim. Ako se pa druga cevka ne stika koj popolnoma s prvo, se nekoliko časa vrti in poskuša, in ako se dobro v stik staviti ne more, se vzame druga, katera se bolj spaja s prvo cevko. Malokaterikrat so pa cevke popolnoma ravne, navadno so vsled žganja nekoliko krive. Paziti je zatoraj posebno treba na omenjeni zavinek, da se nikdar ne položi cev tako, da bi bil zavinek navzgor ali navzdol, ampak vedno na strani. Če zavinek pride navzgor ali navzdol, spah ni nikdar popolnoma in ceví se celó lahko zamašé ter zaprečujejo potem odtek vode. Okoli stika dveh ceví natakne se navadno obodek (šticeľ) po 3 — 4 palce dolg, da se ceví ne zamašé tako lahko. Rabijo se pa tudi ceví brez obodka, ki so tako narejene, da se ena v drugo popolnoma sklada. Take ceví imajo mnogo bolj stalno lego, kakor pa one z obodkom, ki samo na teh obodkih slonijo, ter se vsled tega pri zagrinjanju jarkov tudi lagljeje razdrobijo. Ako leži katera cev više od druge, potlači se nekoliko s kljuko v zemljo, da se s sosedno cevko dobro stika, ravno tako se s cevko nekoliko zemlje podloži, ako leži ena cev niže od druge sosedne ceví. Polaganje ceví izroči naj se vedno delavcu, kateri je že navajen, ker tak delavec polaga mnogo boljše in hitrejše, ker lahko en dan 800—1000 ceví položi.

Ko so ceví položene, začnejo se jarki zametavati ali zagrinjati. Nekoji imajo običaj, da pred ko jarke zamečejo, na stike ceví polagajo slamo, listje ali pa rušo, misleč, da ceví boljše držé. Ali ravno to včasih daje povod, da se cevke zamašé. V rušah mnogokrat nahaja se zrnje ali pa korenine različnih plevnatih rastlin, katere se počnejo razvijati, ter segajo s koreninami med stikom v ceví, ter jih zamašijo. Tudi nastane okoli ceví nekoliko praznega prostora, ker se s slamo in listjem ne more tako zadelati, kakor pa, ko se zrahljana zemlja na nje nameče. Ta prazni prostor pa postane vedno širokeji, ker polaga na cevih s časom segnjije. Cevke zgubijo vsled tega stalnost, ter jih tlak vode lahko premakne, in odtok vode se s tem zapreči. Najboljši je, da se take polage opusti, ter že pri polaganji ceví pazi na to, da med cevkom ni nobenih špranj, ampak da se dobro stikajo. Zemlja spušča se le polagoma na ceví, da se ne premaknejo, ter se mora tudi paziti, da ni debelega kamenja vmes, da se ceví ne razdrobé. Ko so jarki zametani, povleče se s kakim težkim valjkom, da zemlja zopet dobí vodoravni površaj.

To so kratka načela, po katerih se dá odpeljavati voda po drenažnih cevih. Dragi gospodarji! sprevidite enkrat korist odpeljavanja vode iz vaših lepo ležečih travnikov. Stroški, katere vam provzroči tako delo, povrnili se vam bodo že prvo in drugo leto z obilnimi in dobrimi pridelki. Mnogo veči pa postanejo pridelki še le kasneje, ko se zemlja lahko in o pravem času obdelava. Ako izpeljavate drenažo na kakem večem zemljišči, vzemite si v pomoč izvedenca v tej stroki, da vam naredí načrt, po katerem se potem lahko izpeljava. Drenažne ceví pa dobite pri g. Netu v Kokri na Gorenskem.

Obrtnijske stvari.

Apno pomešano s šotnim pepelom — posebno dobra zidarska malta.

Obilne skušnje v novejšem času so pokazale zidarjem neprecenljivo dobroto take malte (moltra), v kateri je apno pomešano s šotnim pepelom (Torfasche). Ométi s tako malto prestopijo vremenske uime na prostem veliko bolje kakor z navadno malto.

Ker te skušnje na Nemškem so pri nas še malo znane, naj jih povemo našim gospodarjem in zidarjem, vsaj šôte (Torf) imamo v Ljubljani in okolici njeni na tisoče centov.

Ta malta pa se napravi tako le:

Ko je zidar apno ugasil v primerno veliki trugi in mu je vode prilil toliko, da je apno zeló redko, potem naj dodá dvakrat toliko šotnega pepela, ki je bil, kakor apno, ugašen; šotni pepel pa mora bele barve biti ali pa belo-rumene. Ko je zidar tako napravljeno apno in šotni pepel dobro vkup pomešal, naj spusti to mešanico v apnenico.

S tako mešanico naj ravna tako, kakor z navadnim apnom, ko ga s peskom podeluje v malto.

Posebno dobra in trdna malta, narejena iz enega dela apna in 8 do 10 delov šotnega pepela, je za omét ilovčenega zidovja, katerega se le samo apnena malta težko drži, če zidovje stoji na prostem in je izpostavljeno vsakoršnemu vremenu.

Še posebno dobra je taka malta pri strehah z opeko (ceglom) kritih in kjer se korci ali žlebniki (Hohlziegel) na strešje pokladajo. S tako malto vdelani cegli in korci se trdno držijo v kljub vremenskim uimam več let, ko je nasproti z navadno malto vzdanih vsako leto treba popravljati. Malta s šotnim pepelom trdno drži kakor kamen.

Omeniti moramo le še to, da se mora šotni pepel zmirom na suhem imeti.

Politične stvari.

Kako se je rodila ustava Avstrijska.

Cesarska diploma od 20. oktobra leta 1860 imela je podlaga biti ustavi (konstituciji) taki, s katero bili bi vsi narodi našega cesarstva zadovoljni in ono ostalo bi bilo enota, ne pa popolnoma razklana na dvoje, kakor je zdaj, v Avstrijo in Ogersko.

Kakor grof Goluhovski ni znal oktobersko diplomo izvršiti tako, da bi bil federalizem, ki je bistvo oktoberaki diplomi, posameznim deželam in narodom Avstrijskim in vsem njihovim stanovom pravičen, oživil deželne ustave, tako je tudi Schmerling, ki je za Goluhovskim ministersko krmilo v roke dobil, pokvaril duh oktoberske diplome z februarско ustavo, ka-